

УДК 343.28

Горох О. П.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального та
кримінального процесуального права
Національного університету
«Києво-Могилянська академія»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ З ВИПРОБУ- ВАННЯМ ВАГІТНИХ ЖІНОК І ЖІНОК, ЯКІ МАЮТЬ ДІТЕЙ ВІКОМ ДО СЕМИ РОКІВ

У статті досліджено актуальні проблеми звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років (ст. 79 КК). Висвітлені шляхи вирішення проблем застосування цього виду звільнення від відбування покарання з випробуванням, що сприятимуть покращенню законодавства та стабільності судової практики у цій сфері.

Ключові слова: звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років; проблеми звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років.

В статье исследованы актуальные проблемы освобождения от отбывания наказания с испытанием беременных женщин и женщин, имеющих детей возрастом до семи лет (ст. 79 УК). Показаны пути решения проблем применения этого вида освобождения от отбывания наказания с испытанием, которые будут способствовать улучшению законодательства и стабильности судебной практики в этой сфере.

Ключевые слова: освобождения от отбывания наказания с испытанием беременных женщин и женщин, имеющих детей возрастом до семи лет; проблемы освобождения от отбывания наказания с испытанием беременных женщин и женщин, имеющих детей возрастом до семи лет.

Постановка проблеми. Одним зі спеціальних видів звільнення від відбування покарання жінок є звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Цей вид звільнення від відбування покарання з випробуванням передбачений ст. 79 Кримінального кодексу України (далі – КК). Закріп-

лення цієї норми в кримінальному законодавстві зумовлено тим, що закон ставить інтереси дитини, її виховання, нормальні умови життя для вагітної жінки вище, ніж негайне виконання покарання, і навіть вище, ніж реалізацію цілей кримінальної відповідальності [1, с. 7].

Аналіз досліджень та публікацій. Проблемам звільнення від

відбування покарання жінок присвячені наукові праці українських вчених В. О. Меркулової, Є. О. Письменського, І. В. Шимончука, П. В. Хряпінського. Однак попри дослідження у вітчизняній кримінально-правовій доктрині проблем застосування цього виду звільнення від відбування покарання, низка питань і дотепер залишаються не розв'язаними, спірними або мало висвітленими. Зокрема, вчені не дійшли однозначного висновку про передумови звільнення від відбування покарання вагітних жінок. Певною недостатньою вирішеністю вирізняється питання про застосування ст. 79 КК до сурогатної та біологічної матері. Потребує подальшого аналізу питання про визначення іспитового строку під час звільнення від відбування покарання з випробуванням жінки, а також питання вирішення конкуренції норм про звільнення від відбування покарання з випробуванням жінок (ст. 79 КК) з іншими нормами про звільнення від покарання.

Постановка завдання. Таким чином, метою цієї статті є висвітлення актуальних проблем звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років.

Виклад основного матеріалу. Перша проблема, на яку ми хочемо звернути увагу стосується передумову звільнення від відбування покарання з випробуванням жінок. Передумовою звільнення від відбування покарання на підставі ч. 1 ст. 79 КК є засудження вагітної жінки або жінки, яка має дітей віком до семи років, до певного виду покарання.

Законодавець передбачив можливість звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних

жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років, у разі призначення двох основних покарань: *обмеження волі та позбавлення волі на строк не більше п'яти років* (ч. 1 ст. 79 КК). Проведене нами узагальнення судової практики демонструє (вивчено 608 судових рішень), що суди застосовували звільнення від відбування покарання з аналізованої підстави у разі призначення жінці обмеження волі – у 2,5 % вивчених рішень, а у разі призначення позбавлення волі на певний строк – у 97,5 % вивчених судових рішень.

Водночас слід зазначити, що положення ч. 1 ст. 79 КК, які передбачають можливість застосування цього виду звільнення від відбування покарання до вагітних жінок і жінок, що мають малолітніх дітей, у разі їх засудження до обмеження волі, суперечать приписам ч. 3 ст. 61 КК. Положення цієї норми унеможливають призначення обмеження волі вагітним жінкам і жінкам, що мають дітей віком до чотирнадцяти років. Інакше застосування закону означатиме порушення норм матеріального права [2]. У зв'язку з цим варто погодитися із вітчизняними юристами, які наголошують на необхідності узгодження норм кримінального законодавства в цій частині [3, с. 203–204].

Згідно з розробленими нами загальними засадами звільнення від покарання [4], суд у разі звільнення від покарання має дотримуватися положень Загальної частини Кримінального кодексу України. У разі недотримання судом положень ч. 3 ст. 61 КК під час звільнення жінки від відбування покарання на підставі ч. 1 ст. 79 КК це є неправильним застосуванням закону про кримінальну

відповідальність. Подібної позиції дотримуються і суди апеляційної та касаційної інстанцій [5].

Отже, звільнення від відбування покарання на підставі ч. 1 ст. 79 КК може бути застосоване у разі призначення вагітній жінці або жінці, яка має дітей віком до семи років, лише одного основного покарання – позбавлення волі на певний строк. Подібного висновку дійшли й інші українські вчені [6, с. 274; 7, с. 101].

Друга аналізована нами проблема стосується питання про застосування ст. 79 КК до сурогатної та біологічної матері.

За оцінками експертів, Україна поступово перетворюється в один із світових центрів сурогатного материнства [8]. Сурогатна мати (гестаційний кур'єр) – це жінка, у якої вагітність настала в результаті запліднення ооцитів, що належать третій стороні, сперматозоїдами, що належать третій стороні. Вона виношує плід з тією умовою або договором, що батьками народженої дитини буде одна або обидві людини, чії гамети використовувалися для запліднення [9]. Сурогатне материнство – це послуга з виношування і народження дитини з наступною реєстрацією немовляти як дитини замовника послуги [10, с. 74–75]. Сімейним законодавством регламентовано, що у разі перенесення в організм іншої жінки ембріона людини, зачатого подружжям (чоловіком та жінкою) в результаті застосування допоміжних репродуктивних технологій, батьками дитини є подружжя (ч. 2 ст. 123 Сімейного кодексу України). Народжену дитину передають батькам-замовникам після її народження у строк, визначений у дого-

ворі [11, с. 66–67]. Сурогатна мати після передання дитини біологічним батькам зазвичай не здійснює подальшого догляду за дитиною.

Допустимо, що сурогатна мати вчинила злочин. У такому разі у суду може виникнути питання про можливість звільнення такої жінки від відбування покарання з випробуванням на підставі її вагітності. Не можна виключати і зловживань з боку жінки, яка заради уникнення реальної кримінальної відповідальності може погодитися стати гестаційним кур'єром.

Під час вирішення цього питання суду належить враховувати ту обставину, що після народження дитини сурогатна мати не здійснює подальшого догляду та піклування про неї. У зв'язку з цим звільнення такої жінки від відбування покарання з випробуванням на підставі ч. 1 ст. 79 КК суперечило б правовій природі аналізованого виду звільнення від відбування покарання. Наголошено ще раз, що підґрунтям застосування положень ч. 1 ст. 79 КК є гуманізм стосовно дитини та жінки як матері. Погоджуємося з О. О. Наумовим, що до гестаційних кур'єрів, які вчинили злочин, суду доцільно застосовувати не ч. 1 ст. 79 КК, а відстрочку виконання вироку [7, с. 105–106] на час вагітності (п. 2 ч. 1 ст. 536 КПК). Винятком є випадки, коли договір сурогатного материнства до ухвалення вироку буде розірваний і гестаційний кур'єр буде звільнений від виконання взятих на себе зобов'язань щодо передання майбутньої дитини біологічним батькам.

Непростим є питання про можливість звільнення від відбування покарання на підставі ч. 1 ст. 79 КК

біологічної матері, для якої гестаційний кур'єр виношує дитину, як вагітної жінки. Адже біологічна мати згідно з положеннями Сімейного кодексу України визнається матір'ю дитини з моменту перенесення в організм іншої жінки ембріона людини (частини 2, 3 ст. 123 Сімейного кодексу України). Після народження дитини і передання її від гестаційного кур'єра біологічній матері саме остання жінка здійснює догляд і виховання дитини.

Як відомо, застосування закону України про кримінальну відповідальність за аналогією заборонено (ч. 4 ст. 4 КК). Отже, на нашу думку, застосування положень ч. 1 ст. 79 КК до жінки, яка не є вагітною в біологічному значенні цього слова [12], є неправильним застосуванням закону України про кримінальну відповідальність.

Водночас питання про звільнення від відбування покарання з випробуванням на підставі ч. 1 ст. 79 КК жінки, яка надала суду договір про сурогатне материнство для підтвердження свого «майбутнього» материнства, суд може вирішити після народження дитини і передання її від гестаційного кур'єра біологічній матері. У такому разі жінка може бути звільнена від відбування покарання з випробуванням за ч. 1 ст. 79 КК з іншої підстави – як така, що має дитину. Якщо ж строки розгляду кримінального провадження не дозволяють відкласти ухвалення вироку з вирішенням цього питання до моменту фактичного та юридичного набуття жінкою материнства, суд може повернутися до розв'язання цього питання на стадії виконання вироку на підставі ч. 1 ст. 83 КК.

Третя проблема застосування ст. 79 КК перебуває у площині визначення іспитового строку під час звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. На відміну від звільнення від відбування покарання з випробуванням (ч. 4 ст. 75 КК), мінімальні межі іспитового строку, що визначається під час звільнення від відбування покарання з випробуванням жінок на підставі ч. 1 ст. 79 КК, в кримінальному законодавстві прямо не визначено. У ньому визначено лише максимальні межі іспитового строку.

Законодавець у ч. 1 ст. 79 КК встановлює два види іспитових строків. Перший вид іспитового строку встановлений для вагітних жінок. Він може бути визначений судом: 1) лише в межах строку, на який згідно із законом жінку може бути звільнено від роботи у зв'язку з вагітністю та пологами, або 2) в межах строку, на який згідно із законом жінку може бути звільнено від роботи у зв'язку з вагітністю та пологами та до досягнення дитиною після її народження певного віку.

Другий вид іспитового строку передбачено для жінок, які вже народили і мають дітей. Цей іспитовий строк визначається до досягнення дитиною семирічного віку.

Вивчення судової практики свідчить про те, що під час визначення засудженій вагітній жінці іспитового строку нерідко учасники кримінального провадження помилково вважають, що такий строк не може бути меншим за строк, зазначений у ч. 4 ст. 75 КК (бути меншим за один рік) [13]. Однак така позиція суперечить як ч. 1 ст. 79 КК, так і трудовому законодавству. Зокрема, згідно з поло-

женням останнього, жінкам надається оплачувана відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами тривалістю: до пологів – 70 календарних днів, після пологів – 56 календарних днів (70 календарних днів – у разі народження двох і більше дітей та в разі ускладнення пологів), починаючи з дня пологів. Тривалість відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами обчислюється сумарно і становить 126 календарних днів (140 календарних днів – у разі народження двох і більше дітей та в разі ускладнення пологів). Вона надається повністю незалежно від кількості днів, фактично використаних до пологів (частини 1 статей 17, 20 Закону України «Про відпустки», частини 1, 2 ст. 179 КЗпП України). Отже, вагітним жінкам, щодо яких суд ухвалює рішення про звільнення від відбування покарання з випробуванням у межах строку, на який згідно із законом жінку може бути звільнено від роботи у зв'язку з вагітністю та пологами, іспитовий строк може бути встановлений на не більше ніж 56 календарних днів (70 календарних днів – у разі народження двох і більше дітей та в разі ускладнення пологів), починаючи з дня пологів.

Такий строк може становити, приміром, дев'ять або десять місяців, якщо жінка на час ухвалення рішення про застосування ч.1 ст. 79 КК перебуває на першому місяці вагітності. Такий строк може становити два або три місяці, якщо жінка на час ухвалення рішення про застосування ч. 1 ст. 79 КК перебуває на восьмому місяці вагітності. Слід зазначити, що випадків встановлення жінці іспитового строку на час її вагітності та пологів у судовій практиці не так багато. Такий іспитовий строк вста-

новлено лише у 1,3 % вивчених нами судових рішень.

Для більшості вагітних жінок, як свідчить аналіз судової практики, суди встановлюють іспитовий строк не лише на час вагітності, а й до досягнення дитиною, яка народиться, певного віку. Такий підхід, на нашу думку, є більш доцільним. Він дає змогу здійснювати випробування засудженої жінки протягом значно більшого проміжку часу.

Для жінок, які вже мають дітей, іспитовий строк для їх випробування може бути встановлений до досягнення дитиною семирічного віку. Такий строк може становити, наприклад, один рік, якщо жінка на час ухвалення рішення про застосування ч. 1 ст. 79 КК має шестирічну дитину; і шість років, якщо жінка на час ухвалення рішення про застосування ч. 1 ст. 79 КК має дитину віком до одного року. Варто зазначити, що, у разі встановлення судом наявності у жінки декількох дітей малолітнього віку, у рішенні він має чітко вказати, до досягнення якою саме дитиною і якого саме віку він встановлює іспитовий строк (бажано визначити також і кінцевий термін іспитового строку).

Узагальнивши судову практику, можемо констатувати, що суди під час застосування ст. 79 КК встановлювали такі іспитові строки жінкам до досягнення їхньою дитиною певного віку: одного року – у 47,0 % рішень; двох років – у 26,3 % рішень; трьох років – у 19,2 % рішень; чотирьох років – у 1,2 % рішень; п'яти років – у 0,2 % рішень; шести років – у 2,0 % рішень; семи років – у 3,0 % рішень. Отже, для випробування абсолютної більшості жінок, звільнених від відбування покарання з ви-

пробуванням, суди встановлюють іспитовий строк терміном до трьох років. Під час вирішення питання про визначення терміну іспитового строку суд має врахувати конкретні обставини вчиненого злочину та особисті характеристики жінки. На жаль, ці обставини вкрай рідко зазначають для обґрунтування ухваленого рішення про тривалість іспитового строку.

У кримінально-правовій доктрині вчені нерідко висловлюють пропозиції більшою мірою формалізувати застосування звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітним жінкам та жінкам, які мають малолітніх дітей. Зокрема, вони пропонують встановити мінімальну межу іспитового строку під час застосування ст. 79 КК – один рік [6, с. 278; 14, с. 41], а максимальну – три роки [6, с. 278; 7, с. 121]. Інші юристи наголошують на необхідності диференціювати іспитові строки залежно від ступеня тяжкості вчиненого злочину [15, с. 124–125]. Ми вважаємо, що обмежувати дискреційні повноваження суду у вирішенні цього питання не потрібно. Законодавство в аналізованому аспекті видається нам збалансованим і таким, що враховує інтереси дітей різного віку. Іспитовий строк суд визначає стосовно засудженої жінки з урахуванням конкретних обставин справи. Обґрунтованість встановленого іспитового строку може перевірити суд апеляційної чи касаційної інстанції і, за потреби, скоригувати.

Після завершення випробування для жінки можуть настати різні правові наслідки звільнення її від відбування покарання з випробуванням, що визначені частинами 4-6 ст. 79 КК. У цьому контексті хочемо зве-

рнути увагу на четверту проблему застосування ст. 79 КК.

Вагітність, на жаль, не завжди закінчується народженням дитини. У жінки з різних причин, серед яких гормональні порушення, попередні аборти, інфекційні та вірусні захворювання, стреси тощо, може статися викидень (спонтанний, мимовільний аборт) або передчасні пологи [16]. Так само, на жаль, з різних причин може померти новонароджена дитина або дитина, яку засуджена жінка виховує. Психологічний та психічний стан такої жінки є зазвичай дуже складним.

Кримінальне законодавство та вітчизняна кримінально-правова доктрина не містить відповідей на питання про те, що має зробити суд у разі, коли звільнена від відбування покарання з випробуванням вагітна жінка мимоволі втратила вагітність або її новонароджена дитина (дитина малолітнього віку) померла під час іспитового строку. Які наслідки мають настати для такої жінки – сприятливі чи несприятливі? Адже правові підстави для звільнення жінки від відбування покарання з випробуванням за ч. 1 ст. 79 КК фактично перестають існувати.

Як зазначено вище, законодавець пов'язує можливість настання певних правових наслідків для засудженої жінки виключно з її поведінкою протягом іспитового строку. Якщо жінка втратила вагітність умисно (зробила аборт) або її новонароджена дитина (дитина малолітнього віку) померла з вини засудженої жінки (невиконання нею своїх материнських обов'язків), очевидно, що для такої жінки мають наставати несприятливі правові наслідки. Однак, якщо жінка втратила вагітність ми-

моволі або її новонароджена дитина (дитина малолітнього віку) померла не з її вини, направляти таку жінку для відбування покарання за умови її позитивної поведінки та виконання покладених судом обов'язків є, на нашу думку, негуманним та несправедливим.

Зауважимо, що певні законодавчі орієнтири у вирішенні такого питання можна відшукати в ч. 4 ст. 83 КК. Вважаємо, що подібний підхід варто використовувати і під час правового регулювання зазначеної нами ситуації. Як варіант пропонуємо ч. 5 ст. 79 КК доповнити положенням такого змісту: «У разі, коли звільнена від відбування покарання жінка мимоволі втратила вагітність або її дитина померла, суд залежно від поведінки засудженої може звільнити її від покарання або замінити його більш м'яким покаранням чи направити засуджену для відбування покарання, призначеного за вироком. У цьому разі суд може повністю або частково зарахувати у строк відбування покарання час, протягом якого засуджена не відбувала покарання».

П'ята виявлена нами проблема застосування ст. 79 КК стосується питання щодо вирішення конкуренції норм про звільнення від відбування покарання з випробуванням жінок (ст. 79 КК) з іншими нормами про звільнення від покарання.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок або жінок, які мають дітей віком до семи років, має спільні риси з іншими видами звільнення від покарання. Внаслідок цього в судовій практиці нерідко виникають питання про вирішення конкуренції норм, передбачених, зокрема: ст. 79 і ст. 86 КК, ст. 79 і ст. 75 КК, ст. 79 та

ст. 83 КК. Загальний підхід щодо вирішення конкуренції норм про звільнення від покарання викладено нами в інших публікаціях [4].

Ми, зокрема, дійшли висновку про те, що під час вирішення конкуренції норм про обов'язковий та факультативний види звільнення від відбування покарання має застосовуватися обов'язковий вид звільнення від покарання. Зобов'язальні норми містять суворий імператив з боку держави на адресу правозастосовних органів, який фактично та юридично усуває ті норми, які для інших ситуацій сформульовані як такі, що уповноважують ухвалити певне рішення [15, с. 119]. Тому у разі одночасного встановлення підстав для застосування до засудженої жінки, наприклад, норм про звільнення від відбування покарання жінки з випробуванням (ст. 79 КК) та звільнення її від відбування покарання на підставі закону про амністію (ст. 86 КК) суди мають застосовувати норму, що передбачає обов'язковий вид звільнення від відбування покарання – за амністією (ст. 86 КК).

Більш дискусійним у судовій практиці є питання про те, який із видів звільнення від відбування покарання з випробуванням має бути застосований до вагітної жінки або жінки, яка має дітей віком до семи років, – встановлений у ст. 75 чи у ст. 79 КК? Чимало судів не вбачають у цьому проблеми і застосовують положення ст. 75 КК також і до вагітних жінок або жінок, які мають дітей до семи років, вважаючи, що ст. 75 КК не погіршує становища такої жінки [17]. Однак питання в цьому разі полягає не в погіршенні чи поліпшенні становища жінки, а в соціальному статусі засудженої жін-

ки (її вагітності та наявності дітей). Стаття 79 КК є спеціальною нормою щодо ст. 75 КК, яка визначає спеціальний вид звільнення від відбування покарання з випробуванням. Як зазначено вище, у разі встановлення подібного виду конкуренції, вона має вирішуватися на користь спеціальних норм, незалежно від того, чи мають вони більш м'які ознаки звільнення від покарання. У зв'язку з цим законними, на нашу думку, є ті рішення судів, у яких питання конкуренції ст. 75 та ст. 79 КК вирішується на користь застосування до вагітних жінок або жінок, які мають дітей до семи років, саме ст. 79 КК [18]. Інше застосування закону України про кримінальну відповідальність є, на нашу думку, неправильним його застосуванням (п. 1 ч. 1 ст. 413 КПК).

Незважаючи на чіткість і зрозумілість положень, закріплених у статтях 79 та 83 КК, іноді суди припускаються помилок і застосовують ст. 83 КК під час ухвалення вироку. На нашу думку, це питання не має

становити складнощів у разі вирішення конкуренції норм, передбачених ст. 79 і ст. 83 КК. Саме за стадією кримінального провадження, на якій суд розглядає питання про звільнення від відбування покарання вагітної жінки або жінки, яка має малолітніх дітей, і відрізняються ці норми.

Якщо питання про звільнення від відбування покарання жінки вирішується під час ухвалення вироку, застосовуються положення ст. 79 КК. Якщо ж це питання вирішується під час виконання вироку, застосовуються положення ст. 83 КК.

Висновки. Отже, чимало проблем звільнення від відбування покарання жінок є звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років (ст. 79 КК) дотепер лишаються актуальними. Сподіваємося, що запропоновані нами шляхи їх вирішення будуть сприяти покращенню законодавства та стабільності судової практики у цій сфері.

Список використаних джерел

1. Шимончук І. В. Застосування інституту звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають малолітніх дітей, та його роль у досягненні цілей кримінальної відповідальності. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2009. № 2. С. 1–10.
2. Див. постанову Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 6 червня 2013 р. у справі № 5-11кс13 (*рішення про неправильне застосування арешту та обмеження волі щодо жінки, яка має дитину віком до семи років*) / Практика застосування Верховним Судом України положень Загальної частини Кримінального кодексу України / [уклад. О. П. Горох]; за заг. ред. А. А. Музики. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 524 с. С. 401–407.
3. Попович Н. П. Окремі колізії Кримінального кодексу України 2001 р. *Кримінальний кодекс України 2001 р.: проблеми застосування і перспективи удосконалення*: тези доповідей та повідомлень учасників Міжнародного симпозиуму (21–22 вересня 2012 року). Львів: ЛДУВС, 2012. С. 203–204.
4. Горох О. П. Загальні засади звільнення від покарання: яким їм бути? *Держава і право*: Збірник наукових праць. Серія Юридичні науки. Випуск 81 / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2018. С. 261–275.

5. Архів Апеляційного суду Київської області. Справа № 11-1051.
6. Письменський Є. О. Теоретико-прикладні проблеми звільнення від покарання та його відбування за кримінальним правом України / [наук. ред. О. О. Дудоров]. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2014. 728 с.
7. Наумов О. О. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років: дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2015. 239 с.
8. Як українки виношують чужих дітей. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-42995390>; Діти на експорт: Як українки стають «інкубаторами» для іноземців. URL: <https://informer.news/dity-na-eksport-yak-ukrajinky-stayut-inkubatoramy-dlya-inozemtsiv/>.
9. Сурогатне материнство. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Сурогатне_материнство.
10. Коломієць А. С. Цивільно-правові відносини з сурогатного материнства. *Правовий вісник Української академії банківської справи*. 2012. № 2 (7). С. 74–76.
11. Федорченко Н. Особливості укладання договору про сурогатне материнство. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 12. С. 66–68.
12. Вагітність – це фізіологічний процес розвитку в жіночому організмі заплідненої яйцеклітини, у результаті якого формується плід, який до закінчення вагітності стає здатним до життя в зовнішньому середовищі. URL: <http://anatomia.com.ua/vagitnist>
13. Див., напр.: архів Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ. Справа № 414/58/16-к.
14. Шимончук І. В. Історико-правовий аналіз інституту звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають малолітніх дітей. *Юриспруденція: теорія і практика*. 2010. № 8. С. 36–44.
15. Тюшнякова О. В. Отсрочка отбывания наказания женщинам как мера уголовно-правового воздействия: дис. ... канд. юрид. наук. Тольятти, 2002. 227 с.
16. Викидень. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Викидень>
17. Див., напр.: архів Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ. Справи № 5-2233ск15; № 5-2233ск155-2234ск15.
18. Див., зокрема, архів Апеляційного суду Запорізької області. Справа № 315/1143/16-к.

O. Gorokh,

*Candidate of Jurisprudence, Associate Professor,
Associate Professor of Department of a Criminal
and Criminal Procedural Law of National
university of «Kyiv-Mohyla Academy»*

CURRENT PROBLEMS RELEASE FROM SERVING OF PUNISHMENT WITH PROBATION OF PREGANT WOMEN AND WOMEN HAVING CHILDREN UNDER AGE SEVEN YEARS

The article investigates current problems of release from serving of punishment with the probation of pregnant women and women having children under age seven years (Art. 79 of Criminal Code of Ukraine). Examples from court

practice showed law enforcement problems in this sphere. The solutions of problems of application of this type of release from serving of punishment with the probation promoting improvement of the legislation and stability of court practice in this sphere are shown.

On the basis of studying of the legislation, special literature and court practice the conclusion is drawn that release from serving sentence on the basis of part 1 of Art. 79 of Criminal Code of Ukraine can be applied by in case of appointment to the pregnant women and women having children under age seven years, only one primary punishment – imprisonment.

It is proved that application of part 1 of Art. 79 of Criminal Code of Ukraine to substitute mothers contradicts the legal nature of the analyzed type of release from serving of punishment with the probation. And application of provisions of part 1 of Art. 79 of of Criminal Code of Ukraine to the woman who is biological mother, but is not a pregnant woman in biological value of this word, it is necessary to regard as the wrong application to the law of Ukraine on a criminal responsibility.

The attention is focused on types of the trial periods applied to the women exempted from serving sentence on the basis of Part 1 of Article 79 Criminal Code of Ukraine and rules of their application. It is noted that when determining duration of a trial period the court has to consider specific circumstances of crime execution and personal characteristics of condemned.

Solutions of the problem connected with definition of consequence in law for the woman whom during a trial period lost pregnancy are offered or its child died.

Ways of permission of the competition of norms on release from serving of punishment with the probation of women (art. 79 of Criminal Code of Ukraine) with other norms on release from punishment are formulated.

For the purpose of elimination of ambiguous application of Part 1 of Article 79 of Criminal Code of Ukraine by vessels specific proposals on improvement of the criminal legislation are stated.

Keywords: *release from serving of punishment with the probation of pregnant women and women having children under age seven years; bases and conditions release from serving of punishment with the probation of pregnant women and women having children under age seven years; problems release from serving of punishment with the probation of pregnant women and women having children under age seven years.*

Надійшла до редакції 11.10.2018